van Dale

Oefenboek

OPDRACHTEN

GRAMMATICA

SPAANS

oefenen op elk taalniveau

Opdrachten met de Nederlandse vertaling (*) bij het Van Dale Oefenboek grammatica Spaans (ISBN 978 94 6077 500 0)

(*) De formulering kan in het Nederlands op details afwijken van de oorspronkelijke Spaanse tekst; soms is een samenvatting gegeven.

Door: Cristina Irún Chavarría
Reeksauteur: Maria Rita Sorce
Correctie: María Fernanda Martino Avila, Diego Puls
Omslagontwerp: Villa Grafica
Ontwerp binnenwerk: Pieter Pijlman
Opmaak: Jacqueline Bronsema (Stampwerk)

© 2018 Van Dale Uitgevers

De merknaam Van Dale is voor alle publicaties van Van Dale Uitgevers als merknaam beschermd.

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

In deze uitgave zijn kenmerken aangebracht die het ongeoorloofd kopiëren van (een deel van) deze uitgave kunnen aantonen.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a database or retrieval system, or published, in any form or in any way, electronically, mechanically, by print, photoprint, microfilm or any other means without prior written permission from the publisher.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg kan noch de redactie noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade, die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Van Dale is gebruikers erkentelijk voor het doen van suggesties ter verdere verbetering van dit product.

Correspondentieadres:
Van Dale Uitgevers
Postbus 13288
3507 LG Utrecht

info@vandale.nl
www.vandale.nl / www.vandale.be

ERK	ejercicio	oefening	pag.
Het lidwoord: bepaald en onbepaald lidwoord			
A1.1	1. Elige el artículo determinado masculino o femenino según el género de las palabras	1. Kies het juiste lidwoord: mannelijk of vrouwelijk?	13
A1.1	2. Elige el artículo determinado y pon después las palabras en plural	2. Kies het juiste bepaald lidwoord en zet het woord in het meervoud	13
A1.1	3. ¿Qué ves? Observa la imagen y señala los objetos que ves	3. Kruis aan welke voorwerpen je in het klaslokaal ziet	14
A1	4. Pon el articulo a los objetos de la clase	4. Vermeld het lidwoord bij voorwerpen uit de klas	15
A1.1	5. Observa y escribe las relaciones familiares. No olvides utilizar el artículo determinado	5. Vul het juiste familielid in. Vergeet niet het bepaald lidwoord in te vullen	15
A1.1	6. Completa las frases con el artículo indeterminado correcto y busca después la solución en la columna de la derecha	6. Vul het onbepaald lidwoord in en zoek daarna de oplossing in de rechterkolom	16
A1.1	7. Pon el artículo indeterminado necesario. ¿Qué es esto?	7. Wat is het? Vul ook het onbepaald lidwoord in	16
A1.1	8. Elige el artículo indeterminado masculino o femenino	8. Kies het mannelijk of vrouwelijk onbepaald lidwoord	17
A1.1	9. Señala el artículo determinado correcto	9. Kruis het juiste bepaald lidwoord aan	17
A1.2	10. ¿Conoces estas fiestas? ¿Sabes cuándo se celebran? ¿Se celebran también en tu país?	10. Ken je deze feestdagen? Wanneer worden ze gevierd? Worden ze ook in jouw land gevierd?	18
A1.2	11. Relaciona las imágenes con los dias	11. Zet onder de afbeelding om welke feestdag het gaat	19
A2	12. Completa con el artículo indeterminado necesario	12. Vul het juiste onbepaald lidwoord in	19
A2	13. Escribe el artículo determinado correcto	13. Vul het juiste bepaald lidwoord in	20
A2	14. Divide el vocabulario en la columna adecuada y añade el artículo determinado necesario	14. Zet de woorden in de juiste kolom en voeg het bepaald lidwoord toe	20
A2	15. Escribe el nombre de las cantidades o de los envases que aparecen en las fotografías	15. Verpakking en inhoud: schrijf op wat je ziet	21
A2	16. Escribe en esta lista de la compra el artículo indeterminado si es necesario	16. Voeg waar nodig het onbepaald lidwoord toe op het boodschappenlijstje	22
A2	17. Pon en orden la siguiente conversación en una tienda	17. Zet het gesprek in een winkel in de juiste volgorde	22
A2	18. Pon el artículo determinado necesario y di en qué habitación podemos encontrar cada uno de los muebles u objetos	18. Voeg het bepaald lidwoord toe en vermeld in welke ruimte(s) dit voorwerp zich kan bevinden	23
A2	19. Completa los textos con el artículo determinado correcto si es necesario	19. Vul waar nodig het juiste bepaald lidwoord in	24
A2	20. ¿De qué pueden estar hablando?	20. Waar praten ze over?	24
B1	21. Señala la opción correcta	21. Kruis de juiste optie aan	25
B1	22. Observa la fotografía y escribe después todo lo que sabes de cada una de las personas	22. Kijk naar de foto's zet de woorden uit het kader op de juiste plaats	26
B1	23. Después de completar el ejercicio anterior, escribe el nombre de las personas de la foto	23. Wat is de nationaliteit van de studenten uit de vorige oefening? En wat studeren ze?	26

 © Van Dale Uitgevers

ERK	ejercicio	oefening	pag.
B1	24. Señala la opción correcta	24. Kruis de juiste optie aan	27
B1	25. Relaciona las frases y observa el valor del uso del artículo	25. Verbind de zinnen en let daarbij op het lidwoordgebruik	27
B2	26. Pon el artículo determinado o indeterminado si es necesario	26. Vul waar nodig het bepaald of onbepaald lidwoord in	28
B2	27. Pon el artículo determinado o indeterminado si es necesario	27. Vul waar nodig het bepaald of onbepaald lidwoord in	28
C1	28. Relaciona las siguientes frases y observa el valor del artículo	28. Verbind de zinnen; let op het lidwoordgebruik	29
C1	29. Observa las siguientes frases y el uso del artículo. Marca su posible valor pragmático	29. Welke zinnen horen bij elkaar? Let op het gebruikte lidwoord en ga uit van de meest waarschijnlijke oplossing.	29

Zelfstandig naamwoord: geslacht

A1.1	1. Coloca estos sustantivos en la columna correspondiente	1. Zet de zelfstandige naamwoorden in de juiste kolom	30
A1.1	2. Tacha la palabra que está de más	2. Kruis het woord aan dat niet in het rijtje hoort	30
A1.1	3. Completa los textos con la terminación de los sustantivos	3. Vul de uitgang in van het zelfstandig naamwoord	31
A1.1	4. Escribe el nombre de los distintos objetos. Anota también el artículo indefinido	4. Hoe noem je deze voorwerpen in het Spaans? Vermeld ook het onbepaald lidwoord	31
A1.1	5. Completa el esquema con el vocabulario de la ropa	5. Zet bij elk kledingstuk het juiste nummer	32
A1.2	6. Completa el esquema con las distintas profesiones	6. Noteer bij elke foto beroep en werkplek	33
A1.2	7. Transforma las profesiones masculinas en la forma femenina	7. Zet de beroepen in de vrouwelijke vorm	33
A2.1	8. Completa con el vocabulario de las profesiones	8. Vul in om welk beroep het gaat	34
A2	9. Aquí tenemos algunos lugares geográficos; pon el artículo en el género necesario	9. Vermeld het juiste lidwoord bij onderstaande aardrijkskundige namen	34
B1	10. ¿Son las siguientes palabras masculinas o femeninas? Señálalo	10. Is het woord mannelijk, vrouwelijk of beide?	35
A2	11. Observa estos animales domésticos y pon el nombre correspondiente	11. Hoe noem je deze dieren in het Spaans?	35
B1	12. Clasifica el nombre de estos animales según el género. Y forma el femenino si es posible	12. Zet de dierennamen uit het kader in de juiste kolom op basis van het geslacht; voeg waar mogelijk de vrouwelijke vorm of het aparte woord voor het vrouwelijke dier toe	36
B2	13. Observa estas expresiones con animales y busca su significado	13. Uitdrukkingen met dieren: weet jij wat ze betekenen?	36
C1	14. Lee el texto y complétalo con las palabras del recuadro	14. Vul de woorden uit het kader in	36
B1	15. Escribe el sustantivo que se puede derivar de los siguientes adjetivos	15. Welk zelfstandig naamwoord kun je uit het bijvoeglijk naamwoord afleiden?	37
B1	16. Escribe el sustantivo derivado o del que derivan estos verbos	16. Welk zelfstandig naamwoord kun je uit het werkwoord afleiden?	37

ERK	ejercicio	oefening	pag.
B2	17. Encuentra ocho palabras compuestas	17. Zoek acht samengestelde zelfstandige naamwoorden	38
B2	18. Aquí tienes una serie de palabras y una serie de verbos. Intenta formar 15 palabras compuestas	18. Maak samengestelde zelfstandige naamwoorden door het woord uit de linkerkolom te combineren met een werkwoord uit de rechterkolom	38
B2	19. Escribe una palabra compuesta para las siguientes definiciones	19. Welk samengesteld zelfstandig naamwoord wordt beschreven in de definitie?	38
C1	20. Estos nombres se refieren a personas y pueden ser masculinos o femeninos. Asócialos a las definiciones siguientes	20. Deze zelfstandige naamwoorden kunnen mannelijk of vrouwelijk zijn. Kies het juiste woord bij de definitie	39
C1	21. Elige el sustantivo que se adecue a las definiciones. Fíjate en los prefijos y sufijos. Escribe el artículo determinado o indeterminado según corresponda	21. Kies het juiste woord bij de definitie. Let op het voorvoegsel of achtervoegsel. Vermeld ook het bepaald of onbepaald lidwoord	39
C1	22. Elige la forma correcta	22. Kies de juiste vorm	40
C1	23. En muchos países de Latinoamérica utilizamos, a veces, distintas palabras para un mismo objeto. Une de las dos columnas las palabras que tienen el mismo significado	23. In Latijns-Amerikaanse landen worden soms andere woorden gebruikt voor hetzelfde voorwerp. Zoek bij elk woord uit de linkerkolom de juiste betekenis in de rechterkolom	40

Zelfstandig naamwoord: getal

A1	1. Pon los siguientes sustantivos en plural	1. Zet het zelfstandig naamwoord in het meervoud	41
A1	2. Pon estas frases en plural	2. Zet de zin in het meervoud	41
A1	3. Observa las fotos y escribe lo que ves en plural	3. Wat zie je? Gebruik het meervoud	42
A2	4. Pon los siguientes sustantivos en plural. Cuidado con los cambios ortográficos	4. Zet het zelfstandig naamwoord in het meervoud. Let op de spelling	42
A2	5. Coloca las palabras en el esquema según su plural. Añade dos palabras más en cada una de las columnas	5. Deel de woorden uit het kader in aan de hand van hun meervoudsvorm	42
A2	6. Completa el cuadro	6. Vul bij elk lichaamsdeel het juiste nummer in	43
B2	7. En español hay muchas expresiones con las partes del cuerpo. ¿Sabes cuáles son?	7. Het Spaans heeft veel uitdrukkingen met lichaamsdelen. Ken jij ze?	43
A2	8. Pon las siguientes frases en singular	8. Zet de zin in het enkelvoud	43
C1	9. Pon las siguientes palabras compuestas en plural según corresponda	9. Zet de volgende samengestelde woorden in het meervoud	44
A2	10. Pon cada plato en el lugar del menú que le corresponda: entradas, carnes, pescados o postres	10. Zet elk gerecht op de juiste plaats in het menu: voorgerechten, vlees, vis en desserts	45
A2	11. Relaciona cada plato con la fotografía correspondiente	11. Zet elk gerecht onder de juiste afbeelding	45
A2	12. Relaciona los distintos platos típicos con el país en el que es típico	12. Verbind de specialiteiten met het herkomstland	46
A2	13. Relaciona los platos con sus ingredientes	13. Verbind de gerechten met de ingrediënten	46
A2	14. Pon el siguiente diálogo en un restaurante en orden	14. Zet het volgende gesprek in een restaurant in de juiste volgorde	47

© Van Dale Uitgevers

ERK	ejercicio	oefening	pag.
Bijvoeglijk naamwoord			
A1.1	1. Nacionalidades. Completa el esquema	1. Nationaliteiten. Maak het schema af	48
A1.1	2. Completa con los adjetivos de nacionalidad. Fíjate en el género y el número	2. Vul het bijvoeglijk naamwoord bij de landennaam in. Let op geslacht en getal	49
A1.1	3. Busca el adjetivo contrario. Marca después si son adjetivos que hablan del carácter (A) o de cualidades externas (B)	3. Zoek het tegengestelde bijvoeglijk naamwoord. Markeer daarna of het iets zegt over karakter (A) of over uiterlijke kenmerken (B)	49
A1.1	4. Aquí tienes algunas descripciones. Completa los adjetivos con el género y el número adecuados	4. Iemand beschrijven. Vul van onderstaande bijvoeglijke naamwoorden de juiste uitgang in voor geslacht en getal	50
A1.1	5. Relaciona las dos columnas	5. Verbind de twee kolommen	50
A1	6. Complate el esquema	6. Vul in: vrouwelijke vorm, meervoud en vrouwelijk meervoud	51
A1	7. Escribe el color con el que puedes relacionar los distintos objetos. Añade después un objeto más	7. Welke kleur hebben beide woorden gemeen? Voeg ook een dier of voorwerp toe met dezelfde kleur	51
A2.2	8. ¿Qué combinaciones podemos hacer con estos colores para matizar los colores básicos?	8. Met welke basiskleur kun je het woord combineren?	51
A2.2	9. Aquí tienes algunos colores. Combínalos con el sustantivo adecuado	9. Combineer de kleur met het juiste bijvoeglijk naamwoord	52
A1	10. Relaciona las frases con el dibujo correspondiente	10. Zet elk zinnetje onder de juiste afbeelding	52
A1	11. Completa el cuadro con los adjetivos de carácter	11. Vul het schema met karaktereigenschappen in	53
A1	12. Completa el siguiente crucigrama con los adjetivos necesarios	12. Vul het kruiswoordraadsel in	53
A2	13. Lee las descripciones y anota el número de las personas que están describiendo	13. Schrijf het nummer op van de persoon die wordt beschreven	54
A2	14. Escribe la descripción de las siguientes personas del ejercicio anterior	14. Beschrijf de volgende personen uit de vorige oefening	54
B1	15. Completa las frases con el adjetivo que combina bien con el que aparece en la frase	15. Vul het passende bijvoeglijk naamwoord in	55
B1	16. Busca cuatro adjetivos que combinen con los siguientes sustantivos	16. Zoek vier bijvoeglijke naamwoorden die passen bij het zelfstandig naamwoord	55
B1	17. Busca el adjetivo que puede derivar de los distintos verbos	17. Welk bijvoeglijk naamwoord kan worden afgeleid uit het werkwoord?	55
B1	18. Decide si en las siguientes frases los adjetivos destacan algo o sirven para distinguirlos de otros	18. Geef aan of het bijvoeglijk naamwoord onderscheidend is of niet	56
B1	19. Tacha los adjetivos que no estén en el lugar adecuado	19. Streep de bijvoeglijke naamwoorden door die niet op de juiste plek staan	56
B2	20. Busca dos adjetivos que se construyen sobre una misma raíz pero con sufijos diferentes	20. Zoek twee verschillende bijvoeglijke naamwoorden bij dezelfde stam	56
B2/C1	21. Relaciona los siguientes adjetivos con los sustantivos	21. Verbind het bijvoeglijk naamwoord met het bijpassende zelfstandig naamwoord	57
C1	22. Selecciona la respuesta correcta	22. Selecteer het juiste antwoord	57

 © Van Dale Uitgevers

ERK	ejercicio	oefening	pag.
C1	23. Escribe dos frases para cada adjetivo en los que cambie el significado según su posición	23. Schrijf twee zinnen voor elk bijvoeglijk naamwoord waarvan de betekenis verandert afhankelijk van de plek in de zin	58
B1	24. En los últimos años han aparecido muchas series en español que han traspasado sus fronteras. Lee el argumento de cada una e intenta relacionarlo con el nombre de la serie. Subraya las palabras que te llevan a esta deducción	24. De afgelopen jaren zijn veel Spaanstalige tv-series verschenen die inmiddels internationaal zijn doorgebroken. Weet jij welke serie bij plot A t/m E hoort? Onderstreep de woorden waaruit je dit opmaakt	59
B1	25. Intenta completar el argumento de otra famosa serie introduciendo seis adjetivos	25. Vul het plot van een andere bekende serie aan met zes bijvoeglijke naamwoorden	59
B2	26. Completa el texto con los adjetivos propuestos	26. Zet de bijvoeglijke naamwoorden uit het kader op de juiste plaats	59

Trappen van vergelijking

A1.2	1. Observa los dibujos y completa las frases	1. Bekijk de afbeeldingen en vul het ontbrekende woord in	61
A1.2	2. Observa estos dos hermanos. Escribe después cinco frases en las que los comparas	2. Schrijf vijf zinnen waarin je de broers met elkaar vergelijkt	61
A2	3. Encuentra los comparativos irregulares	3. Zoek de onregelmatige woorden uit de vergrotende trap	62
A2	4. Completa las frases con la palabra adecuada	4. Vul het juiste woord in	62
A2	5. Relaciona las tres columnas	5. Verbind de drie kolommen	63
A2	6. Elige entre *que, de, como*	6. Kies tussen *que, de* en *como*	63
A2.2	7. Forma cinco frases utilizando superlativos	7. Maak vijf zinnen met de overtreffende trap	63
B1	8. Responde a las preguntas utilizando el superlativo como en el ejemplo. Si no es posible utilizar el superlativo tienes que repetir el adjetivo	8. Beantwoord de vragen zoals in het voorbeeld. Herhaal als dat niet kan het bijvoeglijk naamwoord	64
C1	9. Pon los siguientes adjetivos en el grado superlativo	9. Zet de bijvoeglijke naamwoorden in de overtreffende trap	64
B2	10. ¿Con qué sentido puedes relacionar las siguientes imágenes?	10. Welk zintuig hoort bij de afbeelding?	65
B2	11. Aquí tienes adjetivos relativos a los cinco sentidos. Clasifícalos en la columna correspondiente	11. Zet de bijvoeglijke naamwoorden in de kolom met het juiste zintuig	65

Bijvoeglijk bezittelijk voornaamwoord

A1.1	1. Utiliza el adjetivo posesivo de acuerdo con la persona verbal	1. Vul het juiste bezittelijk voornaamwoord in	66
A1.1	2. Completa como en el ejemplo	2. Vul in zoals in het voorbeeld	66
A1.2	3. Completa los anuncios con los posesivos necesarios	3. Vul in onderstaande advertenties de bezittelijke voornaamwoorden in	67
A2	4. Responde utilizando los pronombres posesivos como en el ejemplo	4. Vul het bezittelijk voornaamwoord in zoals in het voorbeeld	68
A2	5. Escoge una de las dos opciones	5. Kies het juiste antwoord	68

 © Van Dale Uitgevers

ERK	ejercicio	oefening	pag.
A2	6. Corrige o modifica las siguientes frases de un estudiante principiante de español y utiliza el posesivo correcto	6. De volgende zinnen zijn geschreven door een beginnende student Spaans. Vervang de vetgedrukte woorden door het juiste bezittelijk voornaamwoord	68
B1	7. Transforma para no repetir el sustantivo. Utiliza el posesivo como en el modelo	7. Verander de zin om het zelfstandig naamwoord niet te herhalen. Gebruik een bezittelijk voornaamwoord	69
B1	8. Completa con el artículo si es necesario su utilización con el posesivo	8. Vul het bezittelijk voornaamwoord in; voeg waar nodig ook het lidwoord toe	69
B1	9. Utiliza un artículo o el posesivo necesario. En algunos casos es posible utilizar las dos opciones	9. Kies het lidwoord of het bezittelijk voornaamwoord. In enkele gevallen kun je ze allebei gebruiken	70
C1	10. Completa el siguiente texto literario con el posesivo necesario	10. Vul in de volgende literaire tekst de bezittelijke voornaamwoorden in	70

Bijvoeglijk aanwijzend voornaamwoord

A1.1	1. Completa la tabla con el demostrativo *este, esta, estos* o *estas*	1. Vul het aanwijzend voornaamwoord *este, esta, estos* of *estas* in	71
A1.2	2. Relaciona las fotografías en el aeropuerto con las frases que pueden decir las personas	2. Op het vliegveld. Welke foto hoort bij de tekst?	71
A1	3. ¿De qué pueden estar hablando?	3. Waar zou het gesprek over kunnen gaan?	72
A1	4. Elige el demostrativo adecuado	4. Kies het juiste aanwijzend voornaamwoord	72
A2	5. Elige si la explicación es la adecuada a la utilización de los distintos demostrativos	5. Geef aan of de uitleg past bij de gebruikte aanwijzende voornaamwoorden	72
B1	6. ¿Qué demostrativo es mejor en cada frase: *este, esta, estos, estas* o *ese, esa, esos, esas?*	6. Welk aanwijzend voornaamwoord past het best in de zin: *este, esta, estos, estas* of *ese, esa, esos, esas?*	73
B2	7. Aquí tienes algunas expresiones con demostrativos. Relaciónalas y forma frases lógicas	7. Wat is het logische vervolg op het begin van de zin met het aanwijzend voornaamwoord?	73

Bijvoeglijk onbepaald voornaamwoord

A1	1. Escribe la terminación de los siguientes adjetivos indefinidos	1. Schrijf de uitgang op van het bijvoeglijk onbepaald voornaamwoord	74
A1	2. Completa las frases con los indefinidos del recuadro	2. Vul het juiste woord uit het kader in; let op de uitgang	75
A2	3. Elige entre *ningún/ninguna* o *nada de*	3. Kies tussen *ningún/ninguna* en *nada de*	75
A2	4. Elige entre *poco(s)/poca(s)* o un *poco de*	4. Kies tussen *poco(s)/poca(s)* en *un poco de*	75
A2	5. Busca la continuación de las siguientes frases	5. Zoek het vervolg op de zin	76
A2	6. Completa las siguientes frases y utiliza *algo, alguien, nada* o *nadie*	6. Vul in onderstaande zinnen *algo, alguien, nada* of *nadie* in	76
B1	7. Relaciona las frases de la derecha con la reacción más lógica	7. Verbind de zin uit de rechterkolom met de meest logische reactie	77
B2	8. Utiliza las expresiones del recuadro para completar las siguientes frases	8. Vul in onderstaande zinnen het juiste woord uit het kader in	77

 © Van Dale Uitgevers

ERK	ejercicio	oefening	pag.
Bijvoeglijk vragend en uitroepend voornaamwoord			
A1.1	1. Completa las preguntas con la partícula interrogativa necesaria. Contesta después a las preguntas	1. Vul het juiste vragend voornaamwoord in en geef antwoord op de vraag	78
A1.1	2. Observa las respuestas y formula las preguntas necesarias usando el registro informal *(tú)*	2. Schrijf de vraag bij het antwoord. Gebruik de *tú*-vorm	79
A1	3. Observa el dibujo y marca el interrogativo necesario	3. Bekijk de afbeelding en kruis de zin met het juiste vragend voornaamwoord aan	79
A1	4. Elige el interrogativo necesario	4. Kies het juiste vragend voornaamwoord	80
A2	5. Completa con *qué, quién, quiénes, cuál* o *cuáles*	5. Vul in: *qué, quién, quiénes, cuál* of *cuáles*	80
B1	6. Pregunta para poder responder con la parte subrayada de cada una de estas frases. Observa el ejemplo	6. Stel een vraag die je kunt beantwoorden met het onderstreepte gedeelte van de zin zoals in het voorbeeld	81
B1	7. Estos son tus nuevos vecinos y no los conoces muy bien. Completa las frases con los interrogativos (con preposición en caso de ser necesario) para completar las preguntas indirectas	7. Dit zijn je nieuwe buren. Je kent ze nog niet zo goed. Vul in onderstaande zinnen het vragend voornaamwoord in, waar nodig met het voorzetsel	81
Telwoord			
A1	1. Escribe el número que continúa la serie	1. Schrijf het volgende getal op in de reeks	83
A1	2. Escribe los siguientes números y ponlos en orden	2. Schrijf de getallen op en zet ze in de goede volgorde	83
A1	3. Escribe los siguientes números en letra como en el ejemplo	3. Schrijf de getallen op in letters zoals in het voorbeeld	84
A1	4. Escribe la cantidad de estas divisas como en el ejemplo	4. Vul het bedrag in zoals in het voorbeeld	84
A2	5. Escribe los ordinales correspondientes	5. Schrijf het rangtelwoord op	84
A2	6. Escribe el ordinal o el cardinal que acompaña a cada uno de estos reyes, reinas o papas	6. Schrijf het juiste rang- of hoofdtelwoord bij onderstaande koningen, koninginnen en paus	85
B1	7. Completa las frases según el numeral que aparece entre paréntesis	7. Vul het tussen haakjes aangegeven telwoord in	85
B2	8. Escribe al lado de cada ordinal el número que corresponde	8. Schrijf naast elk rangtelwoord het overeenkomende getal	85
B2	9. Escribe los ordinales correspondientes	9. Schrijf bij elk getal het rangtelwoord op	86
C1	10. Elige *ambos* o *sendos* para completar las frases correctamente	10. Vul in: *ambos* of *sendos*	86
A1	11. Observa los relojes y di qué hora es	11. Kijk op de klok en schrijf op hoe laat het is	87
Persoonlijk voornaamwoord			
A1.1	1. Observa los dibujos y utiliza el pronombre sujeto necesario	1. Bekijk de afbeeldingen en vul het juiste persoonlijk voornaamwoord in	89
A1.1	2. Sofía habla con un compañero de la escuela que se llama Javier. Di qué pronombre utiliza en las siguientes situaciones	2. Sofía praat met een schoolvriend, die Javier heet. Welk persoonlijk voornaamwoord gebruikt zij in onderstaande situaties?	89

© Van Dale Uitgevers

ERK	ejercicio	oefening	pag.
A1.1	3. Completa con el pronombre adecuado	3. Kies het juiste persoonlijk voornaamwoord	90
A1.1	4. ¿Qué pronombre tienes que utilizar? *¿Tú* o *usted?*	4. Welk persoonlijk voornaamwoord moet je gebruiken: *tú* of *usted?*	90
A1.2	5. Completa las siguientes frases con el pronombre adecuado: *me, te, le, nos, os, les*	5. Vul het juiste persoonlijk voornaamwoord in: *me, te, le, nos, os, les*	90
A1.2	6. Utiliza *lo, la, los* y *las* para completar la frase	6. Vul in: *lo, la, los* of *las*	91
A1.2	7. Aquí tienes una serie de frases con verbos reflexivos. Complétalas con el pronombre necesario	7. Vul het juiste wederkerend voornaamwoord in	91
A1.2	8. Aquí tienes una serie de verbos. Observa los dibujos y relaciónalos con los verbos	8. Vul het juiste wederkerend werkwoord in bij de afbeelding	92
A1	9. Pon los siguientes verbos en orden segun tu rutina diaria	9. Zet de werkwoorden in de volgorde van jouw dagelijkse routine	93
A1	10. Completa las frases con le(s), se o ø	10. Vul in: *le(s), se* of niets	93
A2	11. Completa las frases según el ejemplo	11. Maak de zinnen af zoals in het voorbeeld	93
A1	12. Relaciona el objeto con la tienda donde puedes comprarlo	12. Verbind het artikel met de winkel waar je het kunt kopen	94
A2	13. Aquí tienes más tiendas que podemos encontrar en cualquier ciudad. ¿Sabes cómo se llaman?	13. Deze winkels vind je in elke stad. Welke winkel hoort bij de afbeelding?	94
A2	14. Relaciona las preguntas y las respuestas	14. Verbind de vraag met het juiste antwoord	95
A2	15. ¿Dónde podemos comprar todas estas cosas? Responde como en el modelo utilizando los pronombres personales de objeto directo	15. Waar koop je deze spullen? Gebruik een voornaamwoord zoals in het voorbeeld (lijdend voorwerp)	95
A2	16. Observa el cuadro y completa las frases con el pronombre personal de complemento indirecto	16. Bekijk het schema en vul het juiste voornaamwoord in (meewerkend voorwerp)	96
A2	17. Ordena esta conversación en el médico para que resulte lógica. Hay varias posibilidades	17. Zet onderstaand gesprek met de dokter in de juiste volgorde. Er zijn verschillende mogelijkheden	96
A2	18. Relaciona las imágenes con los distintos síntomas	18. Plaats elk symptoom onder de juiste afbeelding	97
A2	19. Aquí tienes algunos síntomas y la posible medicación. Relaciona las dos columnas	19. Symptomen en medicijn. Verbind de kolommen	98
A2	20. Completa el texto con el pronombre personal adecuado	20. Vul het juiste persoonlijk voornaamwoord in	98
A2	21. Usa la construcción impersonal *se* y los pronombres personales necesarios para completar la siguiente receta	21. Gebruik in onderstaand recept de onpersoonlijke constructie met het onbepaald voornaamwoord *se* of een persoonlijk voornaamwoord	99
B1	22. Combina los pronombres personales de objeto directo y de objeto indirecto. Contesta a las preguntas afirmativamente	22. Combineer de voornaamwoorden (lijdend en meewerkend voorwerp). Beantwoord de vragen bevestigend	99
B1	23. Utiliza el pronombre necesario corrigiendo las frases como en el ejemplo	23. Vervang de doorgestreepte tekst door het juiste voornaamwoord	100
B1	24. Elige la respuesta correcta	24. Kies het juiste antwoord	100
B1	25. Elige la respuesta correcta	25. Kies het juiste antwoord	101

 © Van Dale Uitgevers

ERK	ejercicio	oefening	pag.
B2	26. Relaciona las siguientes expresiones con los dibujos. Fíjate en el uso de los pronombres para expresar involuntariedad	26. Verbind de uitdrukkingen met de illustraties. Let op het gebruik van de voornaamwoorden om onopzettelijkheid uit te drukken	102
B2	27. Completa con el pronombre personal necesario	27. Vul het juiste persoonlijk voornaamwoord in	103
B2	28. Completa las frases con el (los) pronombre(s) personal(es) necesario(s)	28. Vul het juiste persoonlijk voornaamwoord in	103
C1	29. Elige si puedes utilizar el verbo *comer, beber, leer* o *cantar* con un pronombre reflexivo	29. Bepaal of je in onderstaande zinnen met het werkwoord *comer, beber, leer* of *cantar* een wederkerend voornaamwoord kunt gebruiken	104
C1	30. Transforma las frases usando el pronombre *se* siguiendo el modelo	30. Verander de zinnen met behulp van het voornaamwoord *se* zoals in het voorbeeld	104
C1	31. Aquí tienes un fragmento de la novela *Dulce compañía*, de la escritora colombiana Laura Restrepo. Complétalo con los pronombres que faltan	31. Vul in onderstaand fragment uit *Dulce Compañía* (een roman van de Colombiaanse schrijfster Laura Restrepo), de ontbrekende voornaamwoorden in	104
B1	32. Aquí tienes una serie de autores y sus países. Relaciónalos	32. Uit welk land komen deze schrijvers van klassiekers uit de Spaanstalige literatuur?	105
C1	33. Estos son los argumentos de algunas novelas famosas. Busca la palabra que falta	33. In onderstaande samenvattingen van drie bekende romans zijn telkens enkele woorden weggelaten. Vul deze in	106

Betrekkelijk voornaamwoord

A1.2	1. Relaciona las dos frases que se conectan con *que*	1. Verbind de zinnen met *que*	107
B1	2. Une las siguientes frases como en el ejemplo	2. Verbind de zinnen zoals in het voorbeeld	107
B1	3. Completa las frases utilizando *que* o *quien/quienes*	3. Vul in: *que* of *quien/quienes*	108
B1	4. Utiliza *el que, la que, lo que, los que, las que* o *que*	4. Vul in: *el que, la que, lo que, los que, las que* of *que*	109
B2	5. Une las frases con *cuyo, cuya, cuyos* o *cuyas*	5. Verbind de zinnen met *cuyo, cuya, cuyos* of *cuyas*	109
B2	6. Elige el pronombre relativo adecuado	6. Kies het juiste betrekkelijk voornaamwoord	110

Voorzetsel

A1	1. Completa con la preposición correcta	1. Vul het juiste voorzetsel in	111
A1	2. Observa los dibujos y escribe las preposiciones donde corresponda	2. Zet het juiste voorzetsel onder de afbeelding	112
A1	3. Observa la siguiente imagen y completa con la preposición necesaria	3. Bekijk de afbeelding en vul in elke zin het juiste voorzetsel in	113
A2	4. Completa con las preposiciones necesarias	4. Vul het juiste voorzetsel in	113
A2	5. Elige la preposición necesaria	5. Kies het juiste voorzetsel	114
A2	6. Relaciona estos servicios que podemos encontrar en una ciudad con el dibujo	6. Stedelijke voorzieningen. Zet onder elke afbeelding het juiste woord	115
B1	7. Clasifica todos estos servicios en su sector correspondiente	7. Plaats elk van de stedelijke voorzieningen onder de juiste sector	116
A2	8. Aquí tienes el mapa de una ciudad. Completa las instrucciones. Y síguelas después para localizar el lugar que buscas	8. Plattegrond. Maak de aanwijzingen compleet. Volg ze om de plek te vinden waar je naar op zoek was	117

 © Van Dale Uitgevers

ERK	ejercicio	oefening	pag.
A2	9. Escribe ahora la descripción para llegar a otro de los números del ejercicio anterior	9. Schrijf nu een routebeschrijving om een ander punt uit de vorige oefening te bereiken	117
A2	10. Aquí tienes algunos verbos que siempre van acompañados de una preposición. Elige la preposición adecuada	10. Kies het juiste vaste voorzetsel bij het werkwoord	118
B1	11. Elige la preposición adecuada *por* o *para*	11. Kies het juiste voorzetsel: *por* of *para*	118
B2	12. Utiliza la preposición adecuada en las siguientes frases	12. Kies in de volgende zinnen het juiste voorzetsel	119
B2	13. Utiliza la preposición adecuada con los siguientes verbos	13. Kies het juiste voorzetsel bij onderstaande werkwoorden	121
C1	14. Utiliza una combinación de preposiciones adecuada en cada una de estas frases. El uso de estas dobles preposiciones no es general en todos los países de habla hispana	14. Kies bij elke zin de passende voorzetselcombinatie. Het gebruik van deze dubbele voorzetsels is niet algemeen in alle Spaanstalige landen	122
C1	15. Aquí tienes algunos verbos que pueden llevar dos preposiciones. Elige cuál es la adecuada en cada situación	15. Bij onderstaande werkwoorden kun je twee voorzetsels gebruiken. Kies welk het juiste is in de zin	123
B2	16. Uno de los arquitectos españoles más importantes de los últimos años es Enric Miralles. Lee el texto para conocerlo mejor y completa con las preposiciones que faltan	16. Enric Miralles is een van de belangrijkste Spaanse architecten van de laatste decennia. Lees de tekst om hem beter te leren kennen en vul de ontbrekende voorzetsels in	123

Voegwoord

A1.1	1. Completa las frases con los conectores	1. Vul het juiste voegwoord in	126
A1.1	2. Elige la forma adecuada	2. Kies de juiste vorm	127
A2	3. Elige el conector adecuado *pero* o *sino*	3. Kies het juiste voegwoord: *pero* of *sino*	127
A2	4. Construye las frases como en el ejemplo usando *pero* o *sino*	4. Maak de zinnen met *pero* of *sino*	127
A2	5. Elige el conector adecuado *como* o *porque*	5. Kies het juiste voegwoord: *como* of *porque*	128
B1	6. Completa las frases utilizando uno de los conectores propuestos	6. Vul een van de voegwoorden uit het kader in	129
B1	7. Elige entre los dos conectores *si* o *cuando*	7. Kies het juiste voegwoord: *si* of *cuando*	129
B1	8. Elige entre los dos conectores *porque* o *para que*	8. Kies het juiste voegwoord: *porque* of *para que*	130
B2	9. Busca el conector adecuado para sustituir el conector de cada una de las frases	9. Door welk alternatief kan het voegwoord in de zin worden vervangen?	130
B2	10. Aquí tienes algunos conectores. Clasifícalos en el esquema	10. Zet de voegwoorden uit het kader op de juiste plaats in onderstaand schema	131
B2	11. Completa las frases con las expresiones temporales del recuadro. Hay varias posibilidades correctas. Solo puedes utilizar dos veces cada conector	11. Vul de voegwoorden uit het kader in. Je kunt elk voegwoord maximaal twee keer gebruiken	131
B2	12. Une las frases con el conector propuesto	12. Verbind de zinnen met het juiste voegwoord	132
B2	13. Relaciona las dos columnas de manera correcta	13. Verbind de twee kolommen	132
B2	14. Escribe frases uniendo las ideas con el conector propuesto	14. Verbind de zinnen met het juiste voegwoord	133

ERK	ejercicio	oefening	pag.
B2	15. Escribe frases uniendo las ideas con el conector propuesto. En algunos casos tendrás que modificar el verbo	15. Verbind de zinnen met het juiste voegwoord. In enkele gevallen moet het werkwoord worden aangepast	133
C1	16. Cambia el conector y modifica la frase si es necesario. Observa el ejemplo	16. Vervang het voegwoord en pas waar nodig de zin aan. Volg het voorbeeld	134
B1	17. *Las Meninas*. Uno de los cuadros más famosos de Velázquez que se puede ver en el Museo del Prado de Madrid. Completa el texto con los siguientes conectores	17. *Las Meninas* is een van de beroemdste werken van de Spaanse schilder Velázquez die te zien zijn in het Pradomuseum in Madrid. Vul de voegwoorden uit het kader in de tekst	134
B1	18. Busca en el texto uno o varios sinónimos de las siguientes palabras	18. Zoek in de tekst een of meer synoniemen van de volgende woorden	135
B2	19. Observa los conectores y ordena el texto sobre los vinos de Chile	19. Zet deze tekst over Chileense wijn in de juiste volgorde aan de hand van de gebruikte voegwoorden	136

Bijwoord

A1.1	1. Pon las siguientes frases en negativa utilizando el adverbio *no*	1. Zet deze zinnen in de ontkennende vorm met het bijwoord *no*	138
A1.1	2. Completa las siguientes frases utilizando *muy* o *mucho*	2. Vul in: *mucho* of *muy*	138
A1	3. Completa las frases con *también, sí, no* o *tampoco*	3. Vul in: *también, sí, no* of *tampoco*	139
A1	4. Aquí tienes una serie de adverbios. Busca su contrario	4. Wat is het tegengestelde van onderstaande bijwoorden?	139
A2	5. Completa con *poco, bastante* o *demasiado*	5. Vul in: *poco, bastante* of *demasiado*	140
A2	6. Completa las frases con adverbios acabados en *-mente*	6. Vervang in elke zin een woordgroep door het bijwoord op *-mente*	140
B1	7. Introduce el adverbio *no* en las siguientes oraciones cuando sea necesario	7. Voeg in onderstaande zinnen waar nodig *no* toe	140
B2	8. Combina las columnas uniendo el adverbio y el adjetivo para formar colocaciones fijas	8. Combineer de kolommen om de collocaties bijwoord + bijvoeglijk naamwoord te maken	141
B2	9. Combina las columnas uniendo el verbo y el adverbio para formar pares de colocaciones fijas	9. Combineer de kolommen om de collocaties werkwoord + bijwoord te maken	141
B2	10. Completa las frases con los adverbios de los ejercicios anteriores	10. Vul de bijwoorden uit de vorige oefeningen in	142
B2	11. Completa la tabla como en el ejemplo	11. Vul in zoals in het voorbeeld	142
B1	12. Aquí tienes una serie de periódicos en español ¿Sabes de qué país son?	12. Uit welk land komen deze Spaanstalige kranten?	142

Werkwoorden: ser, estar, hay

A1	1. Completa con las formas del verbo *ser*	1. Vul een vorm in van het werkwoord *ser*	147
A1	2. Completa las frases y utiliza el verbo *estar, ser* o *hay*	2. Vul een vorm in van het werkwoord *ser* of *estar* of gebruik *hay*	147
A1	3. Aquí puedes ver un mapa de una isla donde se encuentra un tesoro. Completa la instrucción con *ser, hay* o *estar* para encontrar el tesoro	3. Je ziet een plattegrond van een eiland waar een schat verborgen ligt. Vul een vorm van *ser* of *estar* in of gebruik *hay* om de schat te vinden	148

© Van Dale Uitgevers

ERK	ejercicio	oefening	pag.
A2	4. Las siguientes personas quieren saber dónde hay algunos establecimientos. Completa con el verbo adecuado *ser*, *estar* o *hay*	4. De weg vragen. Vul een vorm in van het werkwoord *ser* of *estar* of gebruik *hay*	148
A2	5. Elige el verbo para completar las frases siguientes	5. Vul het juiste werkwoord in	148
A2	6. Relaciona las frases con el dibujo correspondiente	6. Vul onder elke afbeelding het juiste zinnetje in	149
A2	7. Completa los siguientes diálogos usando el verbo *ser* o *estar*	7. Vul een vorm in van het werkwoord *ser* of *estar*	150
B1	8. Relaciona cada frase con su continuación más lógica	8. Kies voor elke zin het meest logische vervolg	150
B1	9. Completa las siguientes frases con el verbo *ser* o *estar*	9. Vul een vorm in van het werkwoord *ser* of *estar*	151
B2	10. Elige la opción correcta	10. Kies de juiste optie	151
B2	11. Marca cuál es el significado de los siguientes adjetivos según se utilicen con *ser* o *estar*	11. Geef aan wat de betekenis is van deze bijvoeglijke naamwoorden als ze worden gebruikt met *ser* of *estar*	152
B2/C1	12. Reformula las frases para utilizar adjetivos con el verbo *ser* o *estar*. Puedes usar algunas expresiones del ejercicio anterior	12. Herschrijf de zinnen met behulp van werkwoord *ser* of *estar*. Je kunt hierbij enkele constructies uit de vorige oefening gebruiken	152
B2	13. Completa el texto con el verbo *ser*, *estar* y *hay* en el tiempo necesario	13. Vul een vorm in van het werkwoord *ser* of *estar* of gebruik *hay*; gebruik de juiste tijd	153

Presente (tegenwoordige tijd)

A1	1. Aquí tienes algunas formas verbales. Escribe la persona de cada una de las formas	1. Vermeld het juiste persoonlijk voornaamwoord bij onderstaande werkwoordsvormen	157
A1	2. Escribe el infinitivo de los siguientes verbos	2. Schrijf de infinitief op van de volgende werkwoorden	157
A1	3. Completa las frases con la forma del verbo	3. Vul de werkwoordsvorm in	158
A1	4. Completa el texto con el verbo en la forma adecuada	4. Zet het werkwoord in de juiste vorm	158
A1	5. Relaciona los verbos con el dibujo correspondiente	5. Zet de werkwoorden onder de juiste afbeelding	159
A1	6. Mira la información de esta persona y escribe un texto sobre ella utilizando el presente	6. Schrijf een tekst in de tegenwoordige tijd over onderstaande personen aan de hand van de kernwoorden	160

Presente: werkwoorden met diftongering, klinkerwisseling of spellingsverandering

A2	1. Completa las frases con las formas correctas de los verbos en el presente	1. Vul de juiste werkwoordsvorm in (onvoltooid tegenwoordige tijd)	161
A2	2. Coloca el infinitivo de los verbos del ejercicio anterior en el lugar correspondiente. A veces puedes colocarlos en dos lugares. No todos los verbos encajan en el esquema	2. Zet de werkwoorden uit de vorige oefening in de juiste kolom. Let op: sommige werkwoorden passen in twee kolommen en niet alle werkwoorden passen in het schema	162
A2	3. Utiliza los verbos del recuadro para completar las frases siguientes	3. Gebruik de werkwoorden uit het kader in onderstaande zinnen	162
A2	4. Observa la agenda y completa con la forma adecuada del presente. Utiliza los verbos de la lista	4. Bestudeer de agenda en zet de werkwoorden uit het kader op de juiste plek en in de juiste vorm in de onvoltooid tegenwoordige tijd	163
B1	5. Completa las frases con los verbos en la forma adecuada del presente	5. Zet de werkwoorden in de juiste vorm in de onvoltooid tegenwoordige tijd	163

 © Van Dale Uitgevers

ERK	ejercicio	oefening	pag.
Presente: werkwoorden als gustar (verbos valorativos)			
A1	1. Relaciona las columnas para formar frases	1. Verbind de kolommen om de zinnen te maken	164
A2	2. Completa las frases con la forma del verbo en presente y el pronombre necesario	2. Zet het werkwoord in de onvoltooid tegenwoordige tijd en voeg het voornaamwoord toe	164
B1	3. Pon los verbos en la forma correcta utilizando el presente y añade el pronombre necesario	3. Zet het werkwoord in de juiste vorm in de tegenwoordige tijd en voeg het voornaamwoord toe	165
Onpersoonlijke werkwoorden			
A1	1. Aquí tienes algunas expresiones sobre el tiempo. Relaciónalas con el dibujo	1. Zet de uitdrukkingen onder de juiste afbeelding	166
A2	2. Lee el pronóstico del tiempo y dibuja en el mapa los símbolos del tiempo	2. Lees de weersvoorspelling en zet de symbolen uit de vorige oefening in de kaart	166
Pretérito perfecto (voltooid tegenwoordige tijd)			
A1	1. Relaciona las dos frases	1. Verbind de zinnen	167
A1	2. Observa la lista y explica lo que ya has hecho y lo que todavía no has hecho	2. Bekijk de to-dolijst en geef aan wat je al hebt gedaan en wat nog niet	167
A1	3. Completa las frases utilizando el pretérito perfecto	3. Maak de zin af; gebruik de pretérito perfecto	168
A2	4. Completa utilizando el pretérito perfecto	4. Vul de pretérito perfecto in	169
B1	5. Completa las frases con los verbos en el pretérito perfecto	5. Vul de pretérito perfecto in	169
A2	6. Esta ruta de peregrinación recorre el norte de España y atrae a numerosos caminantes. Completa el diario de este peregrino del Camino de Santiago. Utiliza el pretérito perfecto	6. Camino de Santiago: zet het werkwoord in de pretérito perfecto	170
Pretérito imperfecto (onvoltooid verleden tijd)			
A2	1. Lee los siguientes textos que describen algunos objetos del pasado. ¿Sabes de qué objeto se trata? Relaciónalos con las fotografías	1. Lees de volgende teksten waarin verschillende voorwerpen uit het verleden worden beschreven. Weet je om welke voorwerpen het gaat? Verbind ze met de foto's	171
A2	2. Señala después todos los verbos que aparecen en imperfecto y escribe su infinitivo	2. Schrijf alle werkwoorden uit de vorige oefening op die in de verleden tijd staan en vermeld de infinitief	172
A2	3. ¿Sabes mucho de Historia? Relaciona las frases	3. Weet jij veel van geschiedenis? Combineer de zinnen	172
B1	4. Completa los textos utilizando el verbo en el imperfecto	4. Zet het werkwoord in de pretérito imperfecto	173
B1	5. Escribe dos o tres frases marcando el contraste entre antes y ahora. Utiliza el imperfecto	5. Beschrijf in twee of drie zinnen het verschil tussen toen en nu; gebruik de pretérito imperfecto	173
B1	6. Completa las siguientes frases utilizando los verbos en pretérito imperfecto	6. Zet het werkwoord in de pretérito imperfecto	174
B2	7. Aquí encontrarás información sobre cómo vivían los incas. Lee el texto e intenta completar el texto con los fragmentos que faltan. Hay dos fragmentos que sobran	7. Vul in onderstaande tekst over het leven van de inca's de ontbrekende fragmenten in. Let op: er blijven twee fragmenten over	175

 © Van Dale Uitgevers

ERK	ejercicio	oefening	pag.
Pretérito indefinido			
A2	1. Pon las siguientes formas verbales en la columna correspondiente	1. Zet onderstaande werkwoordsvormen in de juiste kolom	177
A2	2. Relaciona las dos columnas sobre algunos acontecimientos históricos	2. Historische gebeurtenissen: verbind de kolommen	177
A2	3. Completa las siguientes frases con el verbo en pretérito indefinido	3. Zet het werkwoord in de pretérito indefinido	178
A2	4. Cambia las siguientes frases en las que aparece el pretérito perfecto por el pretérito indefinido	4. Vervang in onderstaande zinnen de pretérito perfecto door de pretérito indefinido	178
A2	5. Relaciona los verbos con el dibujo correspondiente	5. Zet de werkwoorden onder de juiste afbeelding	179
A2	6. Aquí tienes una serie de acontecimientos en la vida de una persona. Piensa en qué etapa de la vida los realizamos normalmente en una vida tradicional	6. Zet onderstaande belangrijke gebeurtenissen in een mensenleven op volgorde	180
A2	7. Completa las siguientes preguntas con el verbo en pretérito indefinido y contéstalas	7. Vul de vragen in met behulp van de pretérito indefinido en geef antwoord	180
A2	8. Completa las siguientes biografías con los verbos en indefinido. ¿Sabes de qué famosos personajes se tratan?	8. Zet in de volgende biografieën het werkwoord in de pretérito indefinido. Weet jij welke beroemde personen worden beschreven?	180
A2	9. Aquí tienes una serie de expresiones. ¿Cuáles generalmente irán con el pretérito perfecto o con el pretérito indefinido?	9. Worden onderstaande uitdrukkingen meestal met de pretérito perfecto of met de pretérito indefinido gebruikt?	181
A2	10. Completa las frases utilizando el pretérito perfecto o el pretérito indefinido	10. Zet het werkwoord in de pretérito perfecto of de pretérito indefinido	182
B1	11. Completa las frases con los verbos en pretérito indefinido. Fíjate en los cambios ortográficos necesarios	11. Zet het werkwoord in de pretérito indefinido; let op de spellingsveranderingen	182
B1	12. Completa las frases con los verbos en pretérito indefinido. Fíjate en los cambios vocálicos necesarios	12. Zet het werkwoord in de pretérito indefinido; let op de klinkerwijzigingen	182
B1	13. Relaciona las columnas para construir frases lógicas	13. Verbind de kolommen om logische zinnen te maken	183
B1	14. Observa estas frases y colócalas en la columna correspondiente según los acontecimientos pasan uno después de otro o coinciden en el tiempo	14. Vinden de gebeurtenissen na elkaar plaats of gelijktijdig? Zet de zinnen in de juiste kolom	183
B1	15. Construye frases utilizando el pretérito imperfecto o el pretérito indefinido como en el ejemplo	15. Maak een zin met de pretérito imperfecto of de pretérito indefinido zoals in het voorbeeld	184
B1	16. Aquí tienes una historia de amor en la que faltan algunos fragmentos que utilizan el imperfecto. Complétala con los fragmentos adecuados	16. In onderstaand liefdesverhaal ontbreken enkele fragmenten in de imperfecto. Bij welk nummer horen ze te staan?	184
B1	17. Observa estas frases y piensa en el mejor final	17. Kies het beste vervolg	184
B1	18. Elige la opción correcta. Fíjate si está marcado el final de la acción	18. Kies de juiste optie; let op of de handeling is voltooid	185
B1	19. Completa las frases como en el ejemplo para expresar que los planes no se cumplieron	19. Niet zoals gepland. Maak de zin af zoals in het voorbeeld	185
B2	20. Aquí tienes una serie de acontecimientos históricos que han marcado la historia de Latinoamérica. ¿Puedes ponerlos en orden?	20. Kun jij onderstaande gebeurtenissen uit de geschiedenis van Latijns-Amerika op volgorde zetten?	186

 © Van Dale Uitgevers

ERK	ejercicio	oefening	pag.
B1	21. Reformula los acontecimientos utilizando el verbo como en el ejemplo	21. Herformuleer de historische gebeurtenis zoals in het voorbeeld	186
B1	22. Utiliza ahora el sustantivo para reformular estos acontecimientos históricos de la historia reciente de España	22. Gebruik het zelfstandig naamwoord om onderstaande gebeurtenissen uit de Spaanse geschiedenis te parafraseren	187

Pretérito pluscuamperfecto (voltooid verleden tijd)

B2	1. Relaciona las dos columnas y escribe el verbo en pretérito pluscuamperfecto	1. Verbind de kolommen en zet het werkwoord in de pretérito pluscuamperfecto	188
B2	2. Utiliza el pretérito indefinido o el pretérito pluscuamperfecto según sea necesario	2. Gebruik de pretérito indefinido of pretérito pluscuamperfecto	188
B2	3. Completa el cuento de Caperucita Roja con las formas correspondientes del pasado	3. Roodkapje: zet de werkwoorden in de juiste vorm in de verleden tijd	189
B2	4. Completa la siguiente noticia que ha aparecido en el periódico	4. Voeg de werkwoorden toe in het krantenbericht	190
B2	5. Completa la siguiente noticia con los verbos en pasado	5. Zet de werkwoorden in de verleden tijd	190
C1	6. Elige las formas del pasado adecuadas para completar este texto literario	6. Kies in onderstaande literaire tekst de juiste vorm in de verleden tijd	191

Futuro imperfecto (onvoltooid tegenwoordige en verleden toekomende tijd)

B1	1. Escribe estos verbos en futuro imperfecto en la persona indicada	1. Zet het werkwoord in de juiste persoon in de onvoltooid verleden toekomende tijd	192
B1	2. Completa las predicciones de futuro para la próxima semana para los siguientes signos de Zodíaco	2. Sterrenbeelden: zet in de voorspelling voor de komende week de werkwoorden in de toekomende tijd	193
B1	3. Aquí tienes algunas predicciones sobre el futuro. Completa con los verbos adecuados. ¿Estás de acuerdo con estas predicciones?	3. Zet de werkwoorden in onderstaande toekomstvoorspellingen in de juiste vorm. Ben je het met de voorspelling eens?	194
B1	4. Relaciona estas frases condicionales	4. Voorwaardelijke zin: verbind de zinsdelen	194
B2	5. Marca si las siguientes frases se refieren al futuro o al presente (futuro de probabilidad)	5. Geef aan of de volgende zinnen gaan over de toekomst of over het heden	195
B2	6. Busca para cada frase su continuación más lógica según supongamos algo o sepamos algo con seguridad	6. Kies voor elke zin het meest logische vervolg; stel jezelf de vraag of iets verondersteld wordt of vaststaat	195

Futuro perfecto (voltooid tegenwoordige toekomende tijd)

B2	1. Escribe la forma correcta del futuro compuesto	1. Schrijf de juiste vorm op van de futuro compuesto	196
B2	2. Transforma las siguientes frases como en el ejemplo	2. Verander de zinnen zoals in het voorbeeld	196
B2	3. Observa los dibujos y relaciona con las siguientes frases en las que se hacen algunas conjeturas	3. Verbind de afbeeldingen met de bijbehorende veronderstelling	197
B2	4. Relaciona las situaciones y las conjeturas que se pueden hacer en esas situaciones	4. Verbind de zin in de linkerkolom met de veronderstelling die past bij de situatie	197
B2	5. Completa las siguientes frases utilizando el futuro simple o el futuro compuesto	5. Vul een vorm in van de futuro simple of futuro compuesto	198

 © Van Dale Uitgevers

ERK	ejercicio	oefening	pag.
Condicional simple (onvoltooid verleden toekomende tijd)			
A2	1. Elige la forma correcta en cada frase	1. Kies de juiste vorm	199
B1	2. Escribe estos verbos en condicional simple en la persona indicada	2. Zet het werkwoord in de juiste persoon in de condicional	200
B1	3. Completa las frases con el condicional simple	3. Vul een vorm in van de condicional simple	200
B1	4. Utiliza el condicional simple para hacer peticiones de una manera educada como en el ejemplo	4. Gebruik de condicional simple om een beleefd verzoek te doen	200
B1	5. Aquí tenemos algunos problemas y algunos consejos y sugerencias. Relaciónalos	5. Problemen en adviezen. Combineer de zinnen	201
B2	6. Imagina que te sitúas en un tiempo pasado. Transforma las frases como en el ejemplo	6. Situeer de zin in het verleden	202
B2	7. Nerea está hablando con su abuela. La abuela no recuerda muchas cosas con exactitud. Mira sus preguntas y responde como en el ejemplo. Piensa después en dos preguntas más y en dos respuestas mas	7. Nerea praat met haar oma. Die kan zich veel dingen niet meer precies herinneren. Beantwoord de vragen zoals in het voorbeeld. Verzin er twee vragen bij en beantwoord ze op dezelfde manier	203
C1	8. Transforma las frases como en el ejemplo para expresar que son hechos que no están verificados	8. Verander de zinnen zoals in het voorbeeld om te laten zien dat je niet zeker weet of de bewering klopt	203
Condicional compuesto (voltooid verleden toekomende tijd)			
B2	1. Completa las frases utilizando el condicional compuesto	1. Vul de condicional compuesto in	204
C1	2. Transforma las frases como en el ejemplo para expresar que son hechos que no están verificados	2. Verander de zinnen zoals in het voorbeeld om te laten zien dat je niet zeker weet of de bewering klopt	204
C1	3. Aquí tienes unas situaciones en las que alguien se arrepiente o se lamenta de (no) haber hecho algo. Sigue el ejemplo	3. Hieronder hebben mensen spijt dat ze iets wel of niet hebben gedaan. Volg het voorbeeld	205
C1	4. Completa las frases utilizando el condicional compuesto	4. Maak de zin af met behulp van de condicional compuesto (voltooid verleden toekomende tijd)	205
Imperativo (gebiedende wijs)			
A2	1. Completa la siguiente tabla con el imperativo	1. Vul in onderstaand schema de vormen van de imperativo in	207
A2	2. Completa con el imperativo en la forma adecuada los textos donde se dan instrucciones para llegar	2. Vul in onderstaande routebeschrijvingen de juiste vorm van de imperativo in	208
A2	3. Une las dos columnas según sea la función del imperativo en la frase	3. Verbind de zin uit de linkerkolom met de functie die de imperativo in de zin heeft	209
A2	4. Aquí tienes un folleto con algunos consejos para sobrevivir en un bosque. Complétalo con las formas del imperativo con la forma de *tú*. Escribe después el mismo folleto con la forma de *usted*	4. Wat moet je doen als je verdwaalt in een bos? Zet de werkwoorden in de gebiedende wijs, eerst in de *tú*-vorm en daarna in de *usted*-vorm	209
B1	5. Aquí tienes las normas de una piscina municipal. Relaciona los dibujos con las normas	5. Regels in het zwembad. Verbind de zinnen met de illustraties	209
B1	6. Completa el esquema con la forma negativa del imperativo	6. Vul de ontkennende vorm van de gebiedende wijs in	210

 © Van Dale Uitgevers

ERK	ejercicio	oefening	pag.
B1	7. Completa este folleto con las formas del imperativo	7. Vul de gebiedende wijs in	210
B1	8. Lee la nota y escribe de nuevo el texto utilizando los pronombres necesarios	8. Lees het briefje en herschrijf de tekst met voornaamwoorden om herhaling van hetzelfde woord te voorkomen	211
B1	9. Responde afirmativamente a las peticiones repitiendo el imperativo para dar permiso, como en el ejemplo	9. Antwoord op het verzoek door toestemming te geven zoals in het voorbeeld	211
B2	10. Aquí tienes un texto sobre las medidas apropiadas a tomar (y las que no) durante y después de un terremoto. Modifica el texto para hacerlo más informal utilizando la forma de tú	10. In onderstaande tekst lees je wat moet je doen en laten in geval van een aardbeving. Maak de tekst informeler door de tú-vorm te gebruiken	212
B2	11. Aquí tienes algunas personas con problemas. Formula cinco consejos para cada uno utilizando el imperativo	11. Onderstaande mensen zitten met een probleem. Geef ze elk vijf adviezen; gebruik de gebiedende wijs	213
B1	12. Busca para cada imagen la descripción correspondiente	12. Zoek bij elke afbeelding de juiste beschrijving	214
B1	13. Aquí tienes un esquema de lo que tienen que hacer cada una de las personas que viven en la casa. Obsérvalo y escribe seis frases como en el ejemplo	13. Hieronder zie je een schema met de taakverdeling in een studentenhuis. Voeg zes zinnen toe zoals in het voorbeeld	215
B2	14. Busca en el siguiente vocabulario palabras que puedas relacionar con una de las cuatro columnas	14. Zoek in de lijst woorden die in een van de vier kolommen passen	215
B2	15. Aquí encuentras algunos juegos de mesa conocidos. Señala que se necesita para jugar	15. Bekende gezelschapsspelen. Wat heb je nodig om ze te spelen?	216
B2	16. Relaciona el vocabulario de las dos columnas	16. Welke woorden horen bij elkaar?	217

Presente de subjuntivo (aanvoegende wijs)

B1.2	1. Escribe estos verbos en presente de subjuntivo en la persona indicada	1. Zet de werkwoorden in de juiste persoon van de presente de subjuntivo	220
B1.2	2. Completa las siguientes frases utilizando el presente de subjuntivo o el infinitivo	2. Vul een vorm in van de presente de subjuntivo of de infinitivo	220
B1.2	3. Aquí tienes algunas personas que viven juntas en un mismo apartamento. Lee la información sobre ellas y completa después las frases	3. Onderstaande personen wonen met elkaar in één appartement. Lees de tekstjes en vul het ontbrekende werkwoord in	221
B1.2	4. Completa los siguientes consejos con el subjuntivo o con el indefinido	4. Vul in onderstaande adviezen de subjuntivo of indefinido in	222
B1.2	5. Lee parte de la conferencia que ha dado el doctor Llobera sobre el sueño. Completa después las opiniones de las distintas personas y utiliza el subjuntivo o el indicativo	5. Lees het fragment uit de toespraak die dr. Llobera heeft gegeven over slaapproblemen en vul de werkwoorden in; gebruik de subjuntivo of de indicativo	222
B1.2	6. Relaciona las siguientes frases	6. Verbind de zinnen	223
B1.2	7. Completa los siguientes anuncios con el tiempo adecuado	7. Zet in onderstaande advertenties de werkwoorden in de juiste tijd	224
B1.2	8. Observa las siguientes frases y señala si se refieren a un hábito, a un momento pasado o futuro	8. Lees de volgende zinnen en geef aan of ze betrekking hebben op een gewoonte of op een moment in de verleden tijd of de toekomst	225
B1.2	9. Completa con los verbos en presente de subjuntivo, indefinido o presente de indicativo según sea un hábito o a un momento pasado o futuro	9. Gewoonte, verleden tijd of toekomst: vul de presente de subjuntivo, indefinido of presente de indicativo in	225

© Van Dale Uitgevers

ERK	ejercicio	oefening	pag.
B1.2	10. Completa con la forma adecuada de los verbos siguientes	10. Plaats de werkwoorden uit het kader in de juiste zin en zet het werkwoord in de juiste vorm	226
B1.2	11. Fíjate en las siguientes frases y marca si se trata de una información o de un deseo, consejo o petición	11. Geef bij de volgende zinnen aan of het gaat om informatie of om een wens, advies of verzoek	226
B1.2	12. Completa con el presente de indicativo o subjuntivo	12. Vul een vorm in van de presente de indicativo of presente de subjuntivo	227
B2	13. Relaciona las dos columnas: la situación y los deseos	13. Verbind de kolommen: situatie en wensen	227
B1	14. Esta fiesta se celebra coincidiendo con el Corpus Christi y es probablemente una de las representaciones teatrales más importantes que podamos ver en nuestra vida. Aquí tienes cuatro cosas imprescindibles que debemos saber. Completa el texto con el verbo en subjuntivo o en indicativo	14. *La Patum* wordt gevierd rond Sacramentsdag, de tweede donderdag na Pinksteren. Het straattheater met reuzenoptochten maken een onvergetelijke indruk op de bezoekers. In de vier tekstjes lees je meer over dit festival. Zet de werkwoorden in de aanvoegende wijs of de aantonende wijs	228

Pretérito perfecto de subjuntivo

B1	1. Silvia es un poco fantasiosa y mucha gente no cree lo que dice. Transforma los verbos como en el ejemplo utilizando *es imposible, no creo, es falso*, etc.	1. Silvia schept graag op en veel mensen geloven niet dat wat ze zegt waar is. Verander de zinnen zoals in het voorbeeld met *es imposible, no creo, es falso* enz.	229

Imperfecto de subjuntivo

B2	1. Escribe las formas del pretérito indefinido y del imperfecto de subjuntivo	1. Vul de vorm in van de pretérito indefinido en van de imperfecto de subjuntivo	230
B2	2. Pasa las siguientes frases al pasado como en el ejemplo	2. Zet de volgende zinnen in de verleden tijd zoals in het voorbeeld	231
B2	3. Transforma las frases como en el ejemplo	3. Verander de zinnen zoals in het voorbeeld	231
B2	4. Relaciona las frases	4. Verbind de zinnen	232
B2	5. Responde a las siguientes preguntas utilizando el imperfecto de subjuntivo	5. Beantwoord de volgende vragen; gebruik de pretérito imperfecto de subjuntivo	232
B2	6. Completa las frases y busca después el adjetivo que defina mejor la situación. Observa el ejemplo	6. Vul het werkwoord in en vermeld welk bijvoeglijk naamwoord het best past bij de zin	233
B2	7. ¿Qué dirías en estas situaciones? Observa el uso de los tiempos	7. Wat zou je zeggen in onderstaande situaties? Let op de gebruikte tijd	233
C1	8. Algunas personas intentan justificar o buscar explicaciones a sus acciones. Observa cómo lo hacen y completa	8. Onderstaande personen proberen excuses te verzinnen voor hun gedrag. Volg het voorbeeld	233

Pretérito pluscuamperfecto de subjuntivo

B2	1. Susana ha estado todo el fin de semana sola en casa. Cuando sus padres vuelven, ella les da algunas explicaciones. Sus padres piensan que todo son excusas. Completa como en el ejemplo	1. Susana is het hele weekend alleen thuis geweest. Wanneer haar ouders terugkeren, probeert ze het een en ander uit te leggen. Haar ouders denken dat het allemaal smoesjes zijn. Vul in zoals in het voorbeeld	234
B2	2. Observa estas frases donde alguien echa en cara a otra persona su comportamiento. Completa como en el ejemplo	2. In onderstaande zinnen maken mensen anderen verwijten over hun gedrag. Vul in zoals in het voorbeeld	235

 © Van Dale Uitgevers

ERK	ejercicio	oefening	pag.
C1	3. En estas situaciones alguien se arrepiente o se lamenta de (no) haber hecho algo. Sigue el ejemplo	3. Hieronder hebben mensen spijt dat ze iets wel of niet hebben gedaan. Volg het voorbeeld	235
C1	4. Completa con el tiempo en subjuntivo que sea necesario. Aquí tienes los verbos que faltan en el texto	4. Zet de werkwoorden uit het kader in de juiste vorm van de subjuntivo	236

Correlación de tiempos verbales (overeenkomende werkwoordstijden)

B2/C1	1. Completa las siguientes frases en el tiempo correspondiente	1. Vul de juiste tijd in	237

Estilo indirecto (indirecte rede)

B1	1. Transforma estas frases como en el ejemplo	1. Verander de zinnen zoals in het voorbeeld	239
B1	2. Marca si las siguientes frases transmiten una información o una petición o consejo	2. Geef aan of de volgende zinnen informatie geven, of een verzoek of advies inhouden	239
B1	3. Pasa estas frases al estilo directo como en el ejemplo	3. Zet de zinnen in de directe rede zoals in het voorbeeld	240
B1.2	4. Transforma estas frases como en el ejemplo	4. Verander de zinnen zoals in het voorbeeld	240
B1.2	5. Cambia estos verbos por otros verbos que expresen la función de la frase	5. Verander het werkwoord door een werkwoord uit het kader dat de functie van de zin weergeeft	241
B2	6. Transforma estas frases como en el ejemplo para formular lo que se dijo exactamente	6. Verander de zinnen zoals in het voorbeeld om uit te drukken wat er precies is gezegd	241
B2	7. Hoy en tu trabajo te han dicho algunas cosas. ¿Cómo transmitirías esos mensajes por la noche o cuando han pasado seis meses?. Transforma estas frases como en el ejemplo	7. Dit heb je vandaag gehoord op je werk. Schrijf op hoe je de mededelingen vanavond en over zes maanden zou verwoorden. Herschrijf de zinnen zoals in het voorbeeld	242
B2	8. Transforma las frases para formularlas de forma indirecta	8. Zet de zinnen in de directe rede	242
C1	9. Belén fue a pasar un fin de semana con sus amigas a la montaña. Pero hoy es lunes y todavía no ha vuelto. Esto es lo que dijo antes de salir. Reacciona como en el ejemplo	9. Belén is samen met haar vriendinnen een weekendje naar de bergen gegaan. Inmiddels is het maandag, maar ze is nog niet terug. Dit zei ze voor haar vertrek. Reageer zoals in het voorbeeld	243
B2	10. Completa el siguiente texto de una noticia con los términos jurídicos necesarios	10. Vul in de tekst de juiste juridische termen in	243

Infinitivo (onbepaalde wijs)

A1.1	1. Fíjate en estos verbos. Escribe su infinitivo en la columna correspondiente	1. Wat is de onbepaalde wijs van de werkwoorden uit het kader? Zet ze in de juiste kolom	244
A1.1	2. Observa estos objetos y completa las frases con los infinitivos	2. Welke infinitief past bij de afbeelding en in de zin?	245
A1.1	3. Completa con los infinitivos los siguientes textos en que algunas personas nos explican sus aficiones	3. Mensen vertellen over hun hobby's. Zet de werkwoorden uit het kader op de juiste plaats in de tekst	245
A2	4. Aquí tienes los planes de Víctor para este sábado. Escribe un pequeño texto en el que explicas lo que va a hacer	4. Víctor heeft plannen gemaakt voor aanstaande zaterdag. Schrijf een korte tekst waarin je vertelt wat hij gaat doen	246
A2	5. Escribe los contrarios de los siguientes verbos	5. Schrijf het tegengestelde op van de volgende werkwoorden	246

© Van Dale Uitgevers

ERK	ejercicio	oefening	pag.
B1	6. Combina las frases para que signifiquen lo mismo	6. Verbind de zinnen met dezelfde betekenis	246
B2	7. Utiliza la preposición adecuada en las perífrasis de infinitivo	7. Gebruik het juiste voorzetsel in de perífrasis de infinitivo	247
Gerundio (gerundium)			
A2	1. Escribe el gerundio de los siguientes verbos	1. Schrijf de gerundio op van de volgende werkwoorden	248
A2	2. Aquí puedes ver lo que están haciendo algunas personas. Relaciona la frase con el dibujo	2. Wat zijn ze aan het doen? Plaats onder elke afbeelding de juiste tekst	248
A2	3. Observa la ilustración y explica que están haciendo las siguientes personas	3. Kijk goed naar de illustratie en vertel wat er gebeurt	249
B1	4. Completa con el gerundio las frases en las que explicas el modo de hacer algo	4. Vul de gerundio in om te vertellen hoe je iets gedaan hebt	249
B1	5. Combina las frases para que signifiquen lo mismo	5. Verbind de zinnen met dezelfde betekenis	250
B2	6. Aquí tienes una serie de perífrasis. Complétalas con un verbo en gerundio	6. Vul in onderstaande perífrasis verbales de gerundio in	250
C1	7. Aquí tienes algunas frases que utilizan el gerundio con un valor semántico causal, de condición o concesivo. Señala en cada frase el valor que se le puede atribuir al gerundio	7. In onderstaande zinnen drukt de gerundio een oorzaak, voorwaarde of toegeving uit. Kies bij elke zin de juiste optie	251
C1	8. Intenta formular las frases del ejercicio anterior de otra forma como en el ejemplo	8. Herformuleer de zinnen uit de vorige oefening zoals in het voorbeeld	251
Participio pasado (voltooid deelwoord)			
A1	1. Escribe el participio de los siguientes verbos	1. Schrijf het voltooid deelwoord op van de werkwoorden	252
A1	2. Completa las frases con el participio de los verbos siguientes	2. Zet de werkwoorden uit het kader als voltooid deelwoord in de juiste zin	252
A2	3. Vuelve a escribir las siguientes frases con estar, seguir o llevar y el participio	3. Herschrijf de zinnen; gebruik *estar*, *seguir* of *llevar* en de participio	253
B2	4. Relaciona las dos columnas para formar frases correctas	4. Verbind de kolommen om een goede zin te maken	253
C1	5. Aquí tienes algunas frases que utilizan el participio con un valor semántico causal, condicional, concesivo o temporal. Señala en cada frase el valor que se le puede atribuir al participio	5. In onderstaande zinnen drukt het voltooid deelwoord een voorwaarde, toegeving of oorzaak uit of heeft een tijdsfunctie. Kies bij elke zin de juiste optie	253
C1	6. Intenta formular las frases del ejercicio anterior de otra forma como en el ejemplo	6. Herformuleer de vorige zinnen zoals in het voorbeeld	254
C1	7. En estos refranes falta un gerundio, un participio o un infinitivo. Complétalos	7. In deze spreekwoorden is een gerundio, voltooid deelwoord of infinitief weggelaten. Vul het ontbrekende woord in	254
C1	8. Escribe al lado de la explicación el refrán al que piensas que se refiere	8. Weet jij welk spreekwoord hoort bij de uitleg?	255